

Bedre veje til en ungdomsuddannelse

Produktionsskoleforeningens bemærkninger til ekspertgruppens anbefalinger

PRODUKTIONSSKOLE
FORENINGEN

Forord

I Produktionsskoleforeningen ser vi ekspertgruppens anbefalinger som et meget positivt udspil til at styrke det forberedende område. Grundlæggende udtrykker forslaget en anerkendelse af en ligeværdig anden og praktisk vej henimod uddannelse og beskæftigelse. Det gælder lige fra en ny målsætning, der rummer alle unge, og til en afslutning af Forberedende Uddannelse med fagprøve efter 2 år, eventuelt efter et forlænget forløb. Det tegner godt og ambitiøst, og vi er enige i, at rigtig mange af ekspertgruppens anbefalinger vil styrke både sammenhæng og kvalitet til gavn for både de unge og aktørerne på området.

Vi er især glade for den udtrykte anerkendelse af det læringssyn, produktionsskolerne står for, hvor udgangspunktet er det praktiske arbejde. Fordi det rummer en anerkendelse af, at mange af vores unge har brug for en anden og praktisk vej til uddannelse eller beskæftigelse. Det er også meget positivt, at opmærksomhed og fokus ligger på retning og progression i den unges forløb frem for på en rigid tidsstyring. For nogle unge vil det være et kort forløb på et antal måneder, mens det for andre vil være et længere forløb på 2 år.

Hvor er knasterne så? I Produktionsskoleforeningen har vi i den seneste tid påpeget behovet for at styrke den praktiske vej til uddannelse, vi har kraftigt betonet behovet for en statslig finansiering, fordi det vil sikre ensartethed og kvalitet hen over landet, vi har peget på, at vi skal holde fast i den nærhed og lokale forankring, som vi kender fra produktionsskolerne i dag ... Og mere kunne nævnes. Det er jo alt sammen foreneligt med ekspertgruppens anbefalinger – og det er bestemt godt! Men én ting er ord på papiret, og en anden ting er praksis. Derfor vil vi holde fast i en række opmærksomhedspunkter, som vil være afgørende vigtige for, at de mange tiltag og forandringer faktisk kommer til at styrke området. Opmærksomhedspunkterne er kort listet op efter vores bemærkninger til anbefalingerne.

Produktionsskoleforeningen har en god tradition for at spille kritisk, men altid konstruktivt ind i nye tiltag og forbedringer af vores område, og det vil vi se frem til også at gøre her. Først i drøftelser og forhandlinger og senere i en implementering af alt det nye.

Produktionsskoleforeningens bemærkninger til anbefalingerne

Første hovedområde:

En ny 100 % målsætning

Produktionsskoleforeningen mener, at det er en god og rigtig anbefaling. Det er en meget vigtig pointe, at ingen ung skal lades tilbage efter endt grundskole. Det er også en meget vigtig pointe, at nogle af vores unge skal en anden vej end direkte i uddannelse. Anerkendelsen heraf er helt i tråd med Produktionsskoleforeningens mærkesag: At en del af vores unge har brug for en anden og praktisk vej til uddannelse eller beskæftigelse.

Andet hovedområde:

En sammenhængende kommunal ungeindsats

Produktionsskoleforeningen mener, at anbefalingerne omkring en sammenhængende kommunal ungeindsats er gode. De lægger op til store og meget markante ændringer, men vi er enige i, at de vil styrke sammenhængen på det forberedende område, og at de vil gøre op med en række dårligheder, der tynger vores arbejde i dag. Vi bemærker særligt ...

Den ny uddannelsesparathedsvurdering (UPV), som vil betyde, at alle unge vurderes parat til noget. De unge, der i dag får stemplet "ikke parat til uddannelse" kan fremefter vurderes "parat til Forberedende Uddannelse". Det har stor betydning som anerkendelse af både den unge og det forberedende område. Derfor har det længe været en mærkesag for Produktionsskoleforeningen: At vores forberedende uddannelsesforløb skal anerkendes som en ligeværdig vej på linje med de øvrige ungdomsuddannelser.

Den kommunale ungeindsats, som vil betyde, at den unge fremefter har én indgang til systemet, i stedet for (som i dag) selv at skulle navigere mellem forskellige myndigheder og systemer med hver deres forskellige krav, muligheder og indsats. Den entydighed vil være en klar forbedring for både den unge, kommunen og de forskellige aktører på området. Ekspertgruppen lægger op til et tæt samarbejde mellem den kommunale ungeindsats og den forberedende uddannelse, og det bakker vi fuldt op om. Et tæt samarbejde er nødvendigt og vil styrke begge parter, idet man vil kunne trække på hinandens styrker og specialviden. Og det er nødvendigt for at sikre kvalitet i fx uddannelsesplan og afsøgningsforløb. Afsøgningsforløbet erstatter det, der i dag er en samtale hos Ungdommens Uddannelsesvejledning, og det ser vi som en forbedring. Men vi mener, afsøgningsforløbet naturligt skal ligge i regi af den forberedende uddannelse, hvor bl.a. værkstedernes praktiske kontekst kan indgå.

Den gennemgående kontaktperson, som vil fastholde muligheden af én kontaktperson for de unge, der har behov for det. Vi ser det som en god forbedring af den nuværende praksis, fordi det vil gøre op med det væld af kontaktpersoner en ung i dag kan have tilknyttet, og det vil sikre, at den samme kontaktperson kan følge den unge på tværs af uddannelser og forløb.

Kædeansvar mellem institutioner samt enkle procedurer for overgang/udveksling af elever mellem institutioner, som vil styrke den unges overgang mellem institutioner og give bedre muligheder for at sætte den unges behov i centrum i et garantiskolesamarbejde. Tilsammen bringer det både tryghed og kvalitet til den unges uddannelsesforløb, samtidig med at det kvalificerer samarbejdet mellem institutioner. Produktionsskoleforeningen mener derfor, at begge tiltag er gode og rigtige, og derfor er både kædeansvar og en forenkling af procedurer blandt Produktionsskoleforeningens mærkesager.

Tredje hovedområde:

Etablering af en ny Forberedende Uddannelse

Produktionsskoleforeningen mener, at den Forberedende Uddannelse på mange punkter er god og løfterig. Også på dette område lægger ekspertgruppen op til meget store ændringer, men vi er enige i, at de forløb og muligheder, der skitseres i den Forberedende Uddannelse, vil forbedre de unges veje til uddannelse og beskæftigelse markant. Bl.a. fordi den praktiske læring, som er produktionsskolernes adelsmærke, står centralt i den ny uddannelse. Vi bemærker særligt ...

Produktionsskolernes praksispædagogik med reel produktion, arbejdsfællesskab osv. står tydeligt frem i den Forberedende Uddannelse. Det er vigtigt, fordi en stor gruppe unge har brug for en anden vej end den skolebænk, de kender.

Den Forberedende Uddannelse rummer en række muligheder, som vi savner i dag. Der er en stærkere integration af dansk og matematik (men praktisk tilrettelagt), der er stor fleksibilitet ift. at tage fag/elementer og moduler på tværs af de tre linjer, der er bedre (og ensartede) rammer for praktik i virksomheder samt for at integrere elementer fra erhvervsskolens grundforløb, der er større fleksibilitet hvad varighed angår, der er mulighed for specialpædagogisk støtte (SPS) og ordblindeundervisning – og flere andre ting kunne nævnes. Hovedparten af de nye muligheder er tiltag, som vi i Produktionsskoleforeningen har arbejdet for i lang tid, og derfor ser vi den Forberedende Uddannelse som en styrkelse af de praktiske uddannelsesforløb, vi i dag kender på produktionsskolen.

Optagelse på Forberedende Uddannelse beror på en anbefaling fra den kommunale ungeindsats. Det mener vi er et markant andet signal at sende, end den negative målgruppevurdering, som vi i dag kender på produktionsskolerne. Vi ser anbefalingen i fin overensstemmelse med den anerkendelse, der også ligger i 100 % -målsætningen og i den ny uddannelsesparathedsvurdering. Produktionsskoleforeningen har længe påpeget det stærkt u hensigtsmæssige i en negativ målgruppevurdering som afsæt for et godt forløb, og derfor bakker vi op om optagelse via anbefaling fra den kommunale ungeindsats.

Et entydigt kommunalt myndighedsansvar vil betyde, at der ikke længere er forskellige adgangsveje og -muligheder til de forskellige tilbud og forløb, fordi den unge fremefter vejledes gennem én indgang, som har anbefalingskompetence til alle regulerede tilbud på det forberedende område. Vi er enige i behovet for en større entydighed i adgangen til de forskellige tilbud, og derfor bakker vi op om anbefalingen.

Forpligtelsen til at udarbejde en samlet oversigt over gruppens vej til uddannelse eller beskæftigelse vil give bedre mulighed for en målrettet og kvalificeret indsats for de unge. Området er i dag præget af et ringe overblik hvad angår forløb, uddannelsesveje, effekter mv., og undersøgelser har peget på, at kommunerne henover landet bruger de forberedende tilbud meget forskelligt. Derfor ser vi det som et væsentligt tiltag.

En ensartet finansiering, der effektivt gør op med de skæve incitamentsstrukturer, vil have meget stor betydning for det forberedende område. Ekspertgruppen anbefaler en delt finansiering mellem stat og kommune, ligesom vi kender fra produktionsskolernes nuværende finansieringsmodel. Det vil sikre balance mellem kommunalt ansvar og statslig styring, og vi kan godt se modellen bredt ud på området. I Produktionsskoleforeningen har det været en mærkesag at tale for en ensartet statslig finansiering, fordi vi mener, der bør skabes parallelitet til ungdomsuddannelserne. Men det afgørende vigtige for os er at sikre ensartethed i tilbud og kvalitet hen over landet, og at sikre den bevillingsmæssige stabilitet, som ekspertgruppen anbefaler. Det forudsætter en statslig finansiering enten fuldt og helt, eller delt finansiering sådan som ekspertgruppen anbefaler.

Organiseringen i form af selvejende institution med repræsentation fra både arbejdsmarkedets parter, kommune og uddannelsesinstitution kender vi fra produktionsskolerne i dag. Det er vi enige i at fastholde, fordi det sikrer både den kommunale forpligtelse og institutionens forankring i det lokale erhvervsliv og uddannelsestilbud.

En ny, selvstændig institutionsform indebærer formelt, at produktionsskolerne nedlægges for derefter at blive en del af en ny institutionsform. Det er et meget vidtrækkende skridt, som også indebærer en stor fusions- og implementeringsøvelse, som vil være forbundet med både risici og omkostninger. Derfor skal det kun tages, såfremt det er nødvendigt for at løfte det forberedende område. Når vi læser anbefalingerne og kan tilslutte os langt de fleste og oveni købet kan se os selv og mange af vores mærkesager ført ind i det nye tilbud, så er det for os et godt udtryk for, at produktionsskolerne skal stå centralt i et nyt forberedende tilbud. Produktionsskolerne er klar til opgaven – det er udgangspunktet for Produktionsskoleforeningen. Betyder det, at vi er klar til at lukke velfungerende institutioner for at åbne dem i et nyt regi – og i et vist omfang spille hasard med de unges muligheder? Det er for tidligt at være kategorisk omkring. Vi tager i første runde udgangspunkt i indhold og sammenhæng og muligheder, snarere end institutionsstruktur og teknik.

Kapacitetsopbygning og en stærk faglighed på området er vigtig, uanset hvordan institutionsstruktur mv. falder ud. I og med den praktiske læring står centralt i den Forberedende Uddannelse, er det vigtigt at holde fast i, at kompetenceudvikling og efteruddannelse ikke kun handler om pædagogik og didaktik, men også om at give fx værkstedslæreren mulighed for at følge med inden for sit fag.

Når de nye tiltag skal realiseres:

Opmærksomhedspunkter!

Som det fremgår, ser Produktionsskoleforeningen mange gode elementer i ekspertgruppens anbefalinger. Men de nye tiltag skal realiseres på en god og fornuftig måde. Ekspertgruppen anbefaler, at aktørerne inddrages, og det er også nødvendigt. Produktionsskoleforeningen vil gerne byde ind med ekspertise og kendskab til området. Herunder er en række opmærksomhedspunkter, som vi umiddelbart ser.

- **Praksis.** Vi skal fastholde den reelle praktiske læring, dvs. værkstedsbaseret praktisk arbejde og produktion som omdrejningspunkt for læring. Det har et indholdsmæssigt aspekt, men det har også et økonomisk aspekt i form af taxameter. Det er ganske enkelt mere omkostningstungt at levere værkstedsundervisning end klasseundervisning.
- **Den statslige finansiering** er afgørende for at sikre ensartethed og kvalitet på tværs af landet. Alle erfaringer viser, at en kommunalisering giver stor spredning af tilbud og kvalitet, og dermed vidt forskellige muligheder fra den ene kommune til den næste.
- **Forsørgelsesgrundlaget** skal fungere som pædagogisk værktøj, ligesom det gør på produktionskolerne i dag. Og det skal justeres til niveauet på uddannelseshjælp, således at den unge ikke har et økonomisk incitament til at melde sig ledig.
- **Økonomi.** Der lægges op til markante ændringer, og det er svært at have ressourcer til i sparetid. Derfor skal det forberedende område friholdes for 2 % -besparelsen.
- **Den kommunale ungeindsats** vil samordne en række funktioner, og det er godt. Men det handler om at samordne for at opkvalificere vejledning og støtte. Vi må ikke gå på kompromis med den faglighed, der i dag er til stede i Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU), på Jobcentret, i Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), i Handicap og Psykiatri, i Misbrugscentret osv.
- **Den kommunale ungeindsats** skal ikke kunne udbyde egne tilbud og forløb (udover afsøgningsforløbet, som afvikles i samarbejde med den Forberedende Uddannelse). Det vil virke imod den entydighed og sammenhæng, som står centralt i anbefalingerne, og det vil undergrave den kommunale ungeindsats' neutralitet og saglighed i vejledningen.
- **Den lokale forankring** er vigtig. Institutionerne skal ligge tæt på den målgruppe, som Forberedende Uddannelse henvender sig til.
- **Nærhed** skal være et bærende princip i tilbuddet – det må ikke blive for stort og uoverskueligt for den unge. Derfor skal værkstedet fortsat være udgangspunkt og omdrejningspunkt for den unge, der tager den praktiske vej. Også derved at værkstedslæreren fremefter skal indtage den samme fremtrædende rolle for den unge – også selvom den unge har en kontaktperson.
- **Tid.** For en del af målgruppen er den Forberedende Uddannelse faktisk en reducere af tidsrammen. Fx vil den unge, der i dag bruger et år på produktionskolen for derefter at tage den toårige erhvervsgrunduddannelse fremefter have et år mindre. Derfor er det vigtigt at fastholde muligheden for forlængelse.

Ekspertgruppens anbefalinger

NY MÅLSÆTNING

En ny målsætning, der rummer alle unge...

1. Erstat 95-procent-målsætningen med 100-procent-målsætning, som rummer alle unge

EN KOMMUNAL UNGEINDSATS

...som understøtter en sammenhængende kommunal ungeindsats...

2. Styrk den tidlige indsats i udkolingen
3. Skab en sammenhængende kommunal ungeindsats
4. Tildel én kontaktperson pr. ung
5. Placer et klart ansvar i overgangene mellem uddannelser

NY FORBEREDENDE UDDANNELSE

...sammen med en ny Forberedende Uddannelse...

6. Etabler en ny Forberedende Uddannelse
7. Placer et entydigt myndighedsansvar hos kommunerne
8. Etabler en enstrengt styrings- og finansieringsmodel
9. Skab en ny selvstændig institutionsform for den Forberedende Uddannelse

KAPACITETSOPBYGNING OG OPFØLGNING

...sammen med fokus på kapacitetsopbygning, opfølgning og implementering

10. Understøt kapacitetsopbygning, etabler opfølgningseværetøjer og inddrag eksisterende god praksis i implementeringsstrategien

Beskæftigelsesfokus og involvering af erhvervslivet er gennemgående på tværs af ekspertgruppens anbefalinger

Produktionsskolerne er en del af løsningen!

Produktionsskolerne har længe været en hovedaktør, når der skal banes vej til uddannelse og arbejdsliv for de unge, der har brug for at lære i praksis. Og vi er en naturlig del af løsningen, når det forberedende område skal reformeres og forbedres. Det er vi fordi:

- √ Vi har erfaringerne, når det handler om læring i praksis. Hos os foregår det i forpligtende arbejdsfællesskaber om reelle arbejdsopgaver i arbejdsmarkedslignende værksteder
- √ Vi har erfaringerne med målgruppen
- √ Vi tilbyder afklarende og målrettede produktionsskoleforløb. De fleste skoler tilbyder desuden produktionsskolebaseret erhvervsuddannelse (PBE), erhvervsgrunduddannelse (EGU), kombineret ungdomsuddannelse (KUU) og/eller særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)
- √ Vi har erfaringerne, når det handler om at integrere dansk og matematik i det praktiske arbejde
- √ Vi har kapaciteten med 82 skoler spredt over hele landet, og med værksteder indenfor en lang række fagområder
- √ Vi er lokalt forankrede selvejende institutioner med bestyrelse, og med en bred samarbejdsflade både til uddannelse og beskæftigelse

I Produktionsskoleforeningen glæder vi os til at komme i gang med arbejdet!

Kontakt

Produktionsskoleforeningen

Hjemmeside: www.psf.nu, mail: psf@psf.nu, telefon: 75822055

For udtalelser til presse, kontakt sekretariatsleder Axel Hoppe,
mail: axel@psf.nu, mobil 28952120

Der må citeres fra teksten.